

BUS

Fackförfattarsektionen Minerva

På gång

Rapporter

Facebook

Gläfs

Månadens medlem

MM 2012

MM 2011

MM 2010

MM 2009

MM 2008

MM 2007

Styrelse

Skönlitterära sektionen

Översättarsektionen

Månadens medlem 2013

September

Akram Monfared Arya

Foto: Ali Karimi

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jag är född 1946 i kulturens och litteraturens land, Persien, nu kallat Iran. Poesi, litteratur och kultur är gamla seder för alla iranier. I allas hem kan man hitta poesiböcker av många gamla poeter från 800 år tillbaka. Varje iranier är själv en poet. Persiska språket låter poetiskt med rim och rytm och därför uppfattas det av örat som rent och som sång.

Inspirationen att skriva dikter fick jag från barndomen, när jag hörde och läste dikter av de största iranska poeterna, som Rumi och Ferdosi, och framför allt de romantiska dikterna av Hafez, född cirka 1320. Tretton år gammal började jag själv skriva dikter och några år senare också noveller. Jag utvecklade mina kunskaper genom att utforska poeternas livshistoria och genom min fars vana att läsa myter och dikter på kvällarna för oss barn. Mitt skrivande resulterade i flera samlingar med dikter och noveller.

Min första bok, "Pejval-e eshq" (Kärlekens eko) publicerades i april 1999. Den handlar om separation, hemlandet, kvinnors politiska rättigheter men främst om kärlek.

Även på andra sätt än genom mitt författarskap tillhör jag de mest aktiva bland iranska kvinnor. Jag är den första kvinnliga piloten i Iran efter prinsessan Fatemeh Pahlavi. År 1974, efter att ha gift mig, återupptog jag mina studier och började även ta flygktioner. Detta lyckades jag med trots min roll som hemmafru och mor till fem barn. Jag startade mina flygningar med segelflygplan och tog sedan certifikat även för en- och tvåmotoriga plan. Jag fortsatte att flyga fram till år 1979 då den islamiska revolutionen satte stopp för mina flygningar.

Parallellt med min karriär som pilot jobbade jag som studieledare och konsult hos två olika försäkringsbolag. Jag har också genom att ta körkort för tung lastbil och buss visat att kvinnor är lika kapabla i branscher med mansdominerade arbeten.

Kort efter revolutionen lämnade jag Iran tillsammans med mina barn och emigrerade till Sverige. Trots att jag var ensamstående förälder, lyckades jag öppna och driva en liten restaurang i Jönköping samtidigt som jag fortsatte att uppfostra mina barn som idag är framgångsrika och har egna familjer.

Jag har blivit intervjuad i ett flertal persiska, svenska och utländska tidningar samt i svenska och persiska TV- och radioprogram. Idag deltar jag aktivt i olika kulturella och litterära evenemang i Sverige. Jag har dessutom jobbat som frivillig sagoläsare för barn på lokala bibliotek och för TV-programmet Öppna kanalen. Jag har också deltagit i evenemang arrangerade på Internationella biblioteket och Medelhavsmuseet i Stockholm.

Jag vann andrapris i en kulturtävling kallad "Mina Drömmars Kista" arrangerad av Kista bibliotek år 2000. Året därpå vann jag förstapriset i en annan poesitävling. Dessutom har deltagit i flera Poetry Slam-tävlingar, bland annat i New York, och samordnat poesiträffar i Skärholmens bibliotek. År 2001 översatte jag Sara Lidmans "Oskuldens minut" till persiska. År 2002 medverkade jag i Kistaantologin utgiven av Kista stadsdelsförvaltning.

Jag har också haft en rad andra uppdrag: politiskt aktiv inom Socialdemokraterna, tingsrättsnämndeman, ordförande i en invandrarförfattarförening.

År 2007 började jag min konstnärliga karriär med många separatutställningar, samlingsutställningar och konstartävlingar.

År 2012 publicerade jag min femtonde bok, min egen biografi. Jag skriver på tre språk, persiska, svenska och engelska. Min bok "Anahita", baserad på en sann historia om en kvinnas fördärvade liv i Iran, översattes och publicerades i Kanada.

Vad utmärker dina böcker?

Mina första dikter på persiska, som jag skrev i lugnet före stormen, handlar om kärlek, romans under månsken, fjärlars längtan och kärlek till ljusets flamma, om blommor, doften av rosor, om romantik på het sand vid Kaspiska havet och stranden vid soluppgång och nedgång.

I mina unga dagar var det enbart romantiken som gällde, den fyllde mina tankar med känslofulla dikter och inget annat. Efter revolutionen ändrade kriget och flykten mina känslors riktning. Nu dominerade en riktig och verklig längtan efter allt jag hade förlorat. Då skrev jag om smaken av ensamhet och längtan. Om vargatider. Om den tomma ramen. Om himlen som inte har några gränser. Om brinnande hjärtan. Om livets hårda väg. Och sist men inte minst skrev jag om politiken, kriget, om världens makthavare och ödets svek mot oss perser. Om flykten från helvetet och livet i exil med dess upp- och nedgångar. Och inte nog med det, även om ett hjärta blödande av svek. Och nu senast, om en lyckad landning på säker mark.

Jag skriver fortfarande om samhället, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, om en värld full av orättvisor, om min önskan att freden ska breda sina vingar över världen. Att inte ta livet för givet, eftersom det härliga livet kan ändra sitt ansikte på en sekund. Ta vara på det du har. Inget är för evigt.

Mina skratt döljer mina bittra tårar. Mina romantiska ord döljer smaken av svek, längtan och förväntan av en sann kärlek. Med skrivandet tömmer jag mitt hjärta på de onda minnen och det elände som är fruktansvärt tungt att bära.

Via mina böcker har alla möjligheten att lära känna mig, ta del av mina åsikter, se min mjuka och hårda sida och läsa mina tankar. Läsaren bekantar sig med mig i egenskap av en äldre person med mycket goda och dåliga erfarenheter av livet från två skilda världar.

Förr kunde jag kriva om kärlek. Men nuförtiden hindrar politiken och åsynen av samhället samt orättvisan i världen mig att enkom tänka på romantik. I världen och i livet finns det viktigare saker som man kan prata eller skriva om. Jag gör det i form av dikter och romaner.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Min självbiografi "En lyckad landning på säker mark" kommer alltid att ha en särställning. Jag arbetade med boken i tolv år vid sidan av alla andra uppdrag och böcker. Boken har just översatts till engelska och kommer ut i Kanada i höst.

Varför skriver du sakprosa?

Jag anser att det är lättare. Genom att skriva sakprosa har man mer möjlighet att berätta om integration, segregation, livet i exil, kvinnoförtryck, samhällsproblem, politiska händelser, krig och

mycket annat.

Vad skriver du på just nu?

En faktabok om människor på flykt och en persisk kokbok.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag går till gymmet tre gånger i veckan. Sitter vid datorn nästan hela dagen. Bryter av med att vända mig till målarbordet och måla ett tag. Sedan fortsätter jag ibland fram till midnatt. Jag skickar mejl och talar mycket i telefon. Jag är med i olika nätverk.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Inspirerad blir jag mest av amerikanska författare, speciellt Sidney Sheldon. Hans sätt att skriva håller mig vaken även om jag är så trött att jag vill släcka och sova.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Dessvärre väcker sakprosa inget intresse hos många förlag. Istället publicerar de ibland ointressanta deckare och dyligt.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Vilken svår fråga! Det är ju många persiska och amerikanska författare. Men jag har läst biografien om Åke Hodell som är skriven av Magnus Haglund. En bok jag gärna hade varit författare till.

**Augusti
Mats Bergstrand**

Foto: JKL

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Norrlänning, svensk, anglofil. Samma födelsestad som Mona Sahlin, uppvuxen på ö vid odjur, nu stationerad i Gamla Stan. Jobbade i 20 år som redaktör och chef för DN Debatt, är sedan snart fyra år seniorkonsult på JKL, firman som blev världsberömd i hela Svedala för värvningen av Göran Persson.

Vad utmärker dina böcker?

Att de är så tunna, om min dotter får svara. Tunna till omfång, tunga till innehåll, brukar jag replikera. Vi har ju i närtid fått en del exempel på motsatsen.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Bokboxen "Sveriges statsministrar under 100 år", där jag var redaktör tillsammans med Per T Ohlsson som blivit en mycket god vän på kuppen. Det var fantastiskt att få vara med och se detta projekt växa fram och materialiseras; 22 böcker om var och en av Sveriges statsministrar från Karl Staaff till Fredrik Reinfeldt, en riktig resa. Fortfarande kommer folk fram och talar om detta, om sina favoriter respektive hatobjekt bland de gamla regeringscheferna. Jag hade som redaktör fördelen att få välja vilken minister jag ville skildra och har aldrig ångrat att jag vågade mig på den för många helt okända Ola Ullsten. Han ledde den mandatmässigt svagaste regeringen under efterkrigstiden, och det gick i slutändan inte heller särskilt bra. Men hans väg till makten och härligheten var fascinerande och en och annan nuvarande partiledare har en del att lära av honom inför valet 2014 och den

regeringsoreda som därefter väntar.

Varför skriver du sakprosa?

En journalistisk nyfikenhet på personer och skeenden.

Vad skriver du på just nu?

Åh, jag har en massa idéer men en verklighet som inte riktigt ger utrymme tidsmässigt. En bortförklaring naturligtvis, men rimligt verklighetsnära.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Om du för ofta råkar ut för sådana kanske du ska göra något annat. Men det handlar om att det ska ske saker inombords, i tänkaned. Om datorn och skrivbordet och morgonpromenaden ser likadana ut, det spelar ingen roll, det kan till och med ge viss trygghet.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Författaren, kåsören och journalisten Ingemar Unge lärde mig att "om du skriver att maten var god så köper alla det, men om du skriver att det var den mest fantastiska måltid som serverats, då undrar alla: 'vad kan den där djäveln om mat egentligen'." Var sparsmakad med superlativen. En som verkligen behärskar detta är Per Gunnar Evander. Avskalat språk. Långt från storvulnheten. Känslorna hos läsaren i stället för på pappret. Han är bra. Dessutom förstås Anders Isaksson som aldrig riktigt fick det erkännande han förtjänade för sin Per Albin-svit.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Sakprosans ställning stärks på en allt svagare bokmarknad. Den sista boken som läses i Sverige kommer att vara en biografi. Föga trösterikt.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Roligt med den inskjutna parentes. Händer det att folk svarar med något av sina egna alster? Jan Guillou: Jag skulle gärna vara författare till Ondskan, den är grym... Men allvarligt, vill man vara författare till någon annans böcker, är det inte en större ynnest att få läsa dem? Jag tror det var bättre att Olof Lagercrantz skrev om Strindberg och sonen David om Zlatan än tvärtom. Vi ska nog hålla oss från det kontrafaktiska här.

Juli**Jennie Dielemans**

Foto: Shahab Salehi

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jovars. Jennie Dielemans heter jag. Har ägnat mig åt skrivandet på olika sätt sen tja, jag var sex år. Det började med en dagbok med lås och sedan sisådär tjugo år gör jag det till och från publikt (i bokform: "Välkommen till Paradiset - ett reportage om turistindustrin", "Tackar som frågar" och "Motstånd", den sistnämnda tillsammans med Fredrik Quistbergh).

Vad utmärker dina böcker?

Svårt att veta, är väl egentligen upp till läsaren att avgöra. Men det börjar oftast med att jag är retad över något. Först var det synen på ungas engagemang, som antingen "de är inte engagerade över huvud taget" eller "de är ligister" - ur det skapades "Motstånd".

Egentligen började "Tackar som frågar", vilket är en roman, också så. Jag var trött på mediebilderna av förorten, den stämde helt enkelt inte med hur jag själv såg på platserna där jag bodde och hade bott. "Välkommen till Paradiset" kom till på en strand, min första riktiga "because I'm worth it"-vistelse där jag insåg att well, den här industrin luktar prutt.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Kanske "Motstånd" ändå. Den satte en boll i rullning, jag vågade skriva en pjäs ("Gomorrön Sverige" - en politisk talkshow med Riksteatern) och jag började nånstans förstå att det jag tyckte och tänkte och det perspektiv jag hade och har ändå var "värt" nåt.

Varför skriver du sakprosa?

Jag tror mindre och mindre på våra traditionella medier för var dag som går. Vad blir en nyhet, vad blir det inte? Färre personer ska producera mera och det börjar synas nu. Just detta - man producerar. Vad hände med den granskande samhällsjournalistiken? Hur många redaktioner har modet och resurserna att ägna sig åt det egentligen? Men till sakprosan: det är ändå i böckerna och "longreads" på nätet som jag får andra berättelser, perspektiv och tron tillbaka på journalistiken.

Vad skriver du på just nu?

Jag fick en skrivkramp från helvetet för ett och ett halvt år sen och kände mig fullständigt värdelös. Jag kunde inget, allt jag skrev borde brännas och jag ville mest skjuta mig själv i huvudet. Pengarna var slut och mitt självförtroende i botten. Så jag tog ett jobb. Jag arbetar med att bygga (och stötta) medborgardrivna kultur- och samlingslokaler, på Folkets Hus och Parker, vilket många gånger är helt grymt. Nu i dagarna blev det klart att ett förortshus i Eskilstuna som jag (och många andra) har lagt sina själar i kommer att börja byggas i sommar. Vi har gått från de där första stormötena, via förhandlingar med kommunen och med fastighetsägaren, vidare till projektansökningar och nu har vi fått in finansiering för att sätta släggan i väggen. Det är en seger som gör mig glad.

Men skrivandet då? Jag har egentligen aldrig slutat. Nu i sommar - när jag har min andra betalda semester någonsin - ska jag fortsätta skriva på min nästa roman. Men det kan bli nåt helt annat, jag börjar bli riktigt djävla ilsken över sakernas tillstånd igen. Och då brukar det sluta med reportage.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag blir så oerhört imponerad av författare med rutiner. För inte så länge sen läste jag Stephen Kings bok "On writing" (kan rekommenderas, eftersom den är så befriande opretentiös) och jo, jag försökte apa efter. Skriv i tre månader. Ha ett eget rum. Redigera inte. Det gick sådär för min del kan jag säga. Med andra ord: jag har inga vanliga arbetsdagar när jag skriver, ibland är det natt, ibland är det morgon, många gånger tuggar jag samma mening om och om igen, vid andra tillfällen skriver jag som en vansinnig person - dygnet runt.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Många, egentligen mest skönlitterära. När det gäller reportage, så är det några stycken: Malcolm Gladwell (för att han nördar ner sig i ämnen man inte visste fanns), Joan Didion (inte för innehållet, snarare hur:et, språket och att hon låter texten pågå) och Barbara Ehrenreich (mer för att hon tar sig tiden än själva slutprodukten).

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Rätt så bra och växande, där tror jag på en utveckling likt dokumentärfilmen. Lustigt nog kan jag själv föredra torra rapporter och utredningar när jag vill ha information, men om man vill ha spridning utöver ett litet antal, då måste berättelserna och karaktärerna ges ett liv i sig. Då måste man tänka litteratur. Det tycker jag mig se flera exempel på nu.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Hjälp. Jag sitter här och tittar på min bokhylla och det går faktiskt inte att välja. Men haha, titta där, ser man på... Nu vet jag vilken jag inte hade kunnat skriva: "Stenen i handen på den starke" - av bland andra Fredrik Reinfeldt och Per Schlingmann, när de var muf:are. Den är väldigt rolig.

Juni
C-J Charpentier

Foto: Elisabeth Wikenhed

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Fil dr i antropologi, inbiten motorcyklist, bosatt i Skåne och passionerad älskare av språk - kan göra mig förstådd på ungefär tio olika tungor.

Vad utmärker dina böcker?

Ambitionen är att skriva skönlitterära dokumentärer, som till exempel en handfull böcker om Afghanistan, ett par om Berlin och under fjolåret en bok om Alfred Döblins vandring från Stettin till Berlin - och flykten därifrån 1933.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Mina två romaner om en ung uzbek i Afghanistan före och i början av det sovjetiska ockupationskriget; därefter min bok om Döblin med titeln "Widebum, widebum - anteckningar kring Alfred Döblins adresser".

Varför skriver du sakprosa?

Genren roar mig, liksom det sak-dokumentära greppet. Som kontrast till det myckna och okunniga trams som ofta publiceras i svensk dagspress och på nätet.

Vad skriver du på just nu?

Har just avslutat en bok med titeln "Jakten på Harry Lime", om filmen "Den tredje mannen" och dess miljöer som jag spåret i ett nutida Wien.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jobbar i princip alla årets dagar när jag inte är på resande fot, från förmiddagskaffe till midnatt, interfolierat av en alkoholstark drink och ett glas vin till kvällsvarden. Samtidigt sticker jag emellan med bokläsande och en och annan konstartikel - bevakar ett par konstinstitutioner i Danmark för en kvällstidning.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Alfred Döblin som skönlitterär gigant, Hugo Ball & co för roande mild galenskap, och den klassiska reseskildringen för dess sakinnehåll.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

I en historielös värld präglad av Hollywoodfruar och galopperande okunskap blir sakprosan allt viktigare...

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Tveklöst "Berlin-Alexanderplatz" som jag håller för 1900-talets viktigaste roman.

**Maj
Anna Franklin**

Foto: Roger Löof

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jag är frilansjournalist och författare och sitter i styrelsen för Uppsala Författarsällskap.

Vad utmärker dina böcker?

Aktualitet, engagemang, mångfald, existentialism. Ett exempel är boken "Den osynliga litteraturskatten". Den innehåller porträtt på författare med utländsk bakgrund som bott i Sverige i över tjugo år och som fortfarande skriver på sina modersmål - djupintervjuer om deras liv och författarskap. Några av deras alster har också översatts till svenska och finns med i boken. Boken var ett sätt att bygga broar och introducera författarna för en svensk publik. Flera av dem är med i Sveriges författarförbund men inte många känner till dem.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

"Isblommor". Det var min första bok som kom ut och poesin står mig också närmast - och dessutom älskar jag snö. Det var ett spännande arbete. I diktform har jag fritt tolkat både figurativa och abstrakta foton som fotografen Björn Ullhagen har tagit av blommor som är infrysda i is. Förutom en bok både på svenska och engelska har också en exklusiv utgåva getts ut på svenska och franska med översättningar gjorda av Tomas Tranströmers franska översättare Jacques Outin.

Vi har även haft flera utställningar där dikterna varit tryckta på en typ av rispapper, som japanska vepor, och på Ishotellet i Jukkasjärvi där några av mina dikter var infrästa i is och bilderna projicerade på en snövägg. Dessutom har vi spelat in en cd med musik där dikterna läses ömsom på svenska och franska. Vi har haft många sådana uppträdanden - i år firar vi tioårsjubileum.

Varför skriver du sakprosa?

Eftersom jag också är journalist har jag ett särskilt engagemang i frågor som är kultur- och samhällsinriktade. Skillnaden är att i en bok får jag möjlighet att fördjupa mig mer i ämnen som intresserar mig.

Vad skriver du på just nu?

Jag pendlar ofta mellan olika bokprojekt. Just nu en bok om samhälls- och kulturutvecklingen i Sverige från mitten av 60-talet till nu. Arbetet sker indirekt via intervjuer med författare, översättare, konstnärer och andra. En ny diktsamling med betraktelser från Alexandria i Egypten finns också i bakgrunden.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag skickar mejl, talar i telefon, gör intervjuer, läser in mig på olika områden, skriver, sitter i möten.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Det är svårt att säga, eftersom det kan förändras över tid. Författare som är engagerade är alltid intressanta, som vågar ta ställning och gå över gränsen. Poeter ger mig också inspiration.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Jag tycker sakprosan översvämmas av kokböcker och träningsböcker av alla de slag vilket gör att smalare böcker tyvärr försvinner. Men trots det tycker jag att flera seriösa böcker har kommit fram i ljuset på sista tiden.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

En mycket svår fråga. Det finns ju så många bra böcker. Men visst hade det varit fint att ha gett ut några av Tomas Tranströmers diktsamlingar eller Karin Boyes. "Spektrum" av Johan Svedjedal, som också har en koppling till Boye, är en bok jag gärna hade skrivit själv. Och "Den röda grevinnan" av Yvonne Hirdman.

April
Annika Berg-Frykholm**Vad utmärker dina böcker?**

Jag har skrivit om bildskapandets kraft och möjligheter. Min första bok, "Självbilder - Att komma vidare genom skapande", innehåller en rad hoppfulla livsberättelser om hur människor, från barn till gamla, utvecklats och läkts, tagit sig igenom trauman och kriser genom att måla.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

"Självbilder" kommer alltid att ha en särställning. Inget ämne under mina drygt trettio år som journalist har berört mig så på djupet. Det var som att upptäcka en ny värld, ett nytt språk, ett nytt sätt att kommunicera. Utåt men också med sitt eget inre. Det ville jag sprida.

Arbetet med boken blev omvälvande på flera sätt. Jag började själv måla i en liten grupp, ledd av en bildterapeut (vilket redskap för ökad självinsikt!). Mitt yrkesliv fick en ny inriktning. Jag arbetade med boken i femton år vid sidan av frilansjournalistiken och jag började också föreläsa kring bokens innehåll. Att boken fått jättefina recensioner och sålt i 2000 ex känns som en revansch eftersom bokförlagen inte trodde på ämnet. Själv var jag övertygad och startade bokförlaget Bergsäker.

Varför skriver du sakprosa?

Det känns som ett naturligt steg. Jag har frilansat för att kunna fördjupa mig så länge jag behövt i ämnen och frågor som jag själv valt. Har skrivit åt ett 70-tal tidningar, bland annat långa serier åt Upsala Nya Tidning på teman som Hur mår skolan?, Ungdomar på glid, Föräldraskap, Tonårscancer, Leva i exil, Att bli äldre, Vardagsglädje. Får se om jag vågar ta ett steg till och skriva skönlitterärt...

Vad skriver du på just nu?

Min andra bok. Jag intervjuar uppländska konstnärer, kända och okända, om livet och konsten. Det handlar om skaparprocessen, arbetsvardagen, vad de vill med sin konst. Röda tråden är den obändiga drivkraften som får dem att streta på trots svårigheter, motgångar och dålig ekonomi. Jag samarbetar med fotograf Lennart Engström och har förhoppningsvis skrivit klart till sommaren.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag gör yoga tre morgnar i veckan. Börjar jobba vid tiotiden. Orkar

numera sällan skriva mer än fyra timmar per dag. Bryter av med promenader.

Min man är konstnär och vi har varsitt arbetsrum hemma i lägenheten. Vi har utbyte av varandra. Jag har stort behov av sociala kontakter, lunchar med kollegor och är med i olika nätverk.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Många. Några av favoriterna genom åren har varit Bang, Britt Edwall, Sven Lindqvist, Karin Johannisson, Nina Björk och Henning Mankell. Jag imponeras av passionen, ilskan över sakernas tillstånd, briljansen i samhällsanalysen, människosynen. De medvetandegör. DN-journalisterna Johan Croneman, Thomas Lerner och bortgångne Gert Svensson har också inspirerat mig.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Jag retar mig på inställningen att sakprosa inte är kultur. Är också trött på uppsjön av deckare som breder ut sig, på kändishysterin och trender. Vad har trängts bort? Det ges ut massor av spännande titlar som aldrig får uppmärksamhet.

Vad gäller upphovsrätten ska fackboksförfattare ha samma skydd som skönlitterära författare.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Kerstin Thorvalls "När man skjuter arbetare" och Åsa Linderborgs "Mig äger ingen" var starka läsoplevelser. En roman av det slaget skulle jag gärna lämna efter mig.

Mars

Sain Sucha

(pseudonym för Mushtaq Ahmad)

Foto: Nina Sna Ahmad

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jag är född 1941 i en familj med blandad kultur och religion - min mor kom från Indien och talade urdu, medan min far var från Punjab i nuvarande Pakistan och talade punjabi. Hemma hos oss fanns både islam och kristendom, och ute på gatan hade jag, som ung, hinduiska och sikhiska vänner med sina seder och vanor. Som ett barn firade jag och såg en fantastisk blandning av muslimska, kristna och hinduiska högtider. Lahore i Pakistan har alltid varit det kulturella centrumet även för norra Indien med en mycket rik feststämning hos befolkningen.

Nitton år gammal flyttade jag till England och bodde i Kingston-upon-Thames i Surrey. Kingston Technical High School hade studenter från hela världen som på veckoslutet samlades i Esher International Club. Där fick jag som tjuugoåring träffa ungdomar från nittiotvå länder. Jag lärde mig att våra ytliga skillnader begränsas av vår syn, men efter att vi passerat gränsen förbi visuell perception så längtar vi alla efter gemensam förståelse, kamratskap och ömhet. Våra tre största behov var något att äta, någon att prata med och någonstans att sova, och det har varit mitt sätt att leva hela mitt liv.

I Kingston lärde jag mig även att språket är det viktigaste elementet i vår intellektuella existens; därefter kommer livsfilosofi

(religion) som bestämmer vår relation till andra människor, och sedan allt annat.

1965 kom jag till Sverige och började jobba hos Volvo på Hisingen - nästan som ett obligatorium för immigranter vid den tiden i Göteborg. Sex månaders straffarbete vid löpande bandet var en mycket smärtsam men lärorik period i mitt liv. I april 1966 kom jag till Stockholm och är bosatt här sedan dess.

Tidigare, på Punjabs University, hade jag tagit min examen i zoologi, kemi och engelska. På Stockholms universitet studerade jag nu teoretisk filosofi, praktisk filosofi, socialantropologi och indologi. Men livet på Taxi Stockholms universitet har varit det mest givande för mig. Jag har kört taxi på heltid sedan 1977 och det har hittills gett mig en sträcka på ca 3,2 miljoner kilometer att prata med och lära av ungefär 250 000 personer.

Innan jag började köra taxi hade jag arbetat som bland annat kroppsarbetare, forskningskemist, DJ, mörkrumstekniker, egen företagare inom kläddindustrin, bokförsäljare och förläggare. Det är denna bakgrund och livserfarenhet som jag använder som inspiration till mitt skrivande.

Vad utmärker dina böcker?

Livserfarenhet och ett språk som är tillgängligt för alla.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

"The Roots of Misery", Misärens rötter, är den viktigaste boken jag har skrivit inom sakprosa. Jag skrev den 1985, för att jämföra Sverige, ett industrialiserat land, med Pakistan som ett underutvecklat land. Men jämförelsen grundades inte bara på den ekonomiska utvecklingen i dessa länder, utan gällde även andra faktorer som påverkar livsvillkoren, till exempel rationellt tänkande kontra andra sorters trosystem.

Varför skriver du sakprosa?

Jag skriver både fiktion och sakprosa. Fiktion tillåter mig att bryta mig ut ur verklighetens begränsningar och fly till min fantasivärld, medan sakprosa disciplinerar och omdirigerar min fantasi till verklighetens rum där olika påståenden måste styrkas med fakta. Genom min formella utbildning har jag möjligheten att dra nytta av både vetenskapligt källor och sociala medier. Det gör det roligt att delta i olika sorters skrivande om lingvistik och mänskliga relationer.

Vad skriver du på just nu?

Jag samlar ihop olika essäer jag har skrivit om språkets och religionens roll i samhällsutvecklingen i Sydasien. Eftersom jag deltar aktivt i olika internetdebatter, bland annat på Facebook, har mina inlägg och kommentarer blivit spridda och behöver ordnas.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag vaknar kl 5.30 och är i min taxi vid 7-tiden. Den första delen av dagen slutar kl 14.30. Efter två timmars sömn står familjen på schemat. Därefter tillbringar jag tre till fyra timmar med läsande och skrivande innan jag lägger mig vid 1-tiden på natten.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Det är en mycket svår fråga att besvara. Mer än någon annan, har Bertrand Russells sätt att skriva och hans inställning till förändring inspirerat mig. Men egentligen inspireras jag av alla som stimulerar och utmanar hjärnan. Buddha, gamla grekiska filosofer, Chomsky och många många fler.

En stor inspirationskälla är Sollentuna författarsällskap där jag är medlem sedan 1996. Sällskapet består av ca 40 författare och 25 stödmedlemmar. Vi träffas regelbundet och tar upp olika ämnen för diskussion.

Med sin mångkultur erbjuder Pakistan, trots alla rykten om kurser för blivande självmordbombare, en väldigt vid samling av tankesätt från hela världen. Jag läste de flesta klassiker från öst och väst redan som barn och har sugit i mig tankar från dem.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Sakprosan har en väldigt stark ställning i Sverige och i resten av Norden. Rätten att uttrycka sig fritt som alla barn får i sig tidigt påverkar hela tankesättet hos varje person. Och det syns på olika sätt i alla sorters medier i både tal och tryck.

Sakprosa är faktasamlingar som presenteras i en läsbar form, och med lite tur kan det vara njutbart också, som i Nina Burtons senaste två böcker. På grund av sin öppenhet och sina lättillgängliga fakta är Sverige ett idealiskt land för forskning och publicering av sådana resultat.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna

hade varit författare till?

Ja, "History of Western Philosophy" ("Västerlandets filosofi") av Bertrand Russell. Denna bok, tillsammans med E W F Tomlins "The Eastern Philosophers", ger en bred bild av människans intellektuella utveckling.

Februari
Staffan Ekendahl

Foto: June Carlsson

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jag är mera journalist än författare. Har jobbat på Sveriges Radio i större delen av mitt liv. De som lyssnat på "God morgon världen" genom åren känner kanske igen min röst. Jag var med och startade programmet och har sedan varit redaktionschef där. Under en period var jag också korrespondent för SR i Washington.

Skrivandet av min första bok kom som ett resultat av att jag hade mycket att berätta men inget forum. En kollega uppmanade mig att skriva och just i den stunden kände jag vad min bok skulle handla om och egentligen hur den skulle läggas upp också. Det blev "Amerikanerna - sådana är de, så tänker de". Den blev uppskattad och sålde ganska bra och jag kände att jag fått utlopp för en kreativitet som jag tidigare hade haft instängd någonstans.

Förra året gav Norstedts ut min biografi om Abraham Lincoln som nu är så högaktuell genom Spielbergs film.

Vad utmärker dina böcker?

Tja, det är väl att de handlar om USA och amerikanska förhållanden. Men det kan bli annat också framöver, även om marknaden smalnar av snabbt för sådant som intresserar mig.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Det måste vara Amerikanerna från 2004 eftersom den fick mig att känna att jag kunde skriva.

Varför skriver du sakprosa?

Det gör jag därför att jag är mest intresserad av det och därför att jag kan. Har funderat på att försöka mig på fiction också men inte vågat.

Vad skriver du på just nu?

Man kan inte säga att jag skriver direkt utan snarare att jag researchar två ämnen som också har med USA att göra. Min hustru June är väldigt uppmuntrande men själv är jag ganska självkritisk. Vi får se hur det går, haha...

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Det finns inga vanliga arbetsdagar. Jag läser/researchar när jag kan och lite i perioder. När jag skriver så är det långa dagar. När jag skrev färdigt boken om Lincoln jobbade jag mot en deadline och skrev minst 1 500 ord om dagen i säkert tio timmar per dag.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Inspirerad blir jag mest av amerikanska skribenter - och det behöver inte vara författare. Redan på Journalisthögskolan minns

jag att jag ibland hörde uttrycket "huvudsaken är att man blir förstådd" och det är en inställning som jag ogillar starkt. Man ska skriva vackert och väl. Richard Swartz kolumner i DN är välskrivna. Och många amerikanska journalister och författare har både metaforer och ett språk som i bästa fall ger mig rysningar.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Sakprosans ställning är svag och på väg att bli ännu svagare tycker jag mig märka. Det är klart att det kommer ut några böcker som är bra och välskrivna varje år men det verkar mest som om bekännelser och skandaler har framtiden för sig, annat hamnar på undantag.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Ja, det finns det förstås. Stephen Ambroses bok "Undaunted Courage", som handlar om Lewis and Clark och deras resa från Mississippifloden till Stilla Havskusten i början av 1800-talet, är en sådan.

En av de bästa skönlitterära böckerna jag läst på länge är "Det målade huset" av John Grisham. Den handlar inte om skurkaktiga advokater utan om en pojke som växer upp ungefär när jag själv växte upp, fast han i Arkansas och jag i Strömsholm. Det är Steinbeckklass på den boken, enligt min uppfattning.

Januari
Annette Rosengren

Foto: Peter Segemark

Hej Månadens medlem, skulle du kunna presentera dig för oss?

Jag är etnolog, bosatt i Stockholm och har varit anställd vid Nordiska museet i många år tills jag gick i pension härom året. Med museer tänker de flesta utställningar och föremålssamlingar, men Nordiska museet hade till för omkring tio år sedan en omfattande etnologisk undersökningsverksamhet, och till den var jag knuten. Genom fältarbetet har jag lärt känna många sidor av Sverige som jag annars aldrig hade kommit i kontakt med: landsorten, livet i ett mindre samhälle, industriarbete, småföretagarliv, frivillig och ofrivillig migration, svensk fattigdom och marginalisering - Sverige på gott och ont. Om detta har blivit böcker, som ofta har vuxit fram under helger, kvällar, semestrar och tjänstledigheter. På arbetstid hinner museianställda knappt ens skriva artiklar, om nu någon skulle tro det.

Att jag disputerade i etnologi för drygt tjugo år sedan formade mig som etnologisk fältarbetare och lade grunden till mitt författarskap.

Jag bosatte mig i en hyressetta i ett mindre samhälle i flera år och resultatet blev "Två barn och eget hus - om kvinnors och mäns världar i småsamhället" (Carlssons 1991). Jag fick smak för att fältarbete på egen hand, för skrivandet och för att leta fram material som placerar empirin i ett större sammanhang. Bortsett från första boken, 1979, har alla mina böcker byggts på gediget etnologiskt fältarbete där människor och deras livsmiljöer är det centrala. Tid, närvaro, kunskap och engagemang i medmänniskan är nödvändigt för att få ihop något att skriva om. Mötena med människor och att följa dem under lång tid är oerhört meningsfullt. Jag fotograferar också mycket och när jag skriver bidrar fotografierna till att få fram stämningar i de möten och situationer jag förmedlar i ord. Under åren har jag funnits med på ett hörn i många fotografiska sammanhang och skrivit och föreläst om fotografi. Jag har en viss fotografisk utbildning och har tillbringat mycket tid i det analoga mörkrummet med att ta fram egna bilder från fältet.

Vad utmärker dina böcker?

De är relativt lättlästa språkligt sett. Läsaren kommer in i miljöer och subkulturer och nära människor, som han eller hon förmodligen inte vet så mycket om. Man kan nog säga att jag som författare är mycket närvarande i det jag skriver om, och det beror på att jag är så närvarande i fältarbetet. Böckerna är lärrika och beskriver enskilda individers liv, ibland överlevnadsförmåga, och samhällssystemet bakom. Ett exempel: I "Mellan ilska och hopp - om hemlöshet, droger och kvinnor" (Carlssons 2003) möter läsaren en rad kvinnor som träder in och ut i texten eftersom jag följer dem i flera år. Jag förmedlar vad de berättar och beskriver miljöer de tar mig till. Andra partier tar upp bland annat hemlöshet, socialtjänst, bostadspolitik i ett samhällsperspektiv. Jag fortsatte följa en del av kvinnorna och har skrivit om hur det har gått för dem i artiklar. Några som jag stod nära lever inte längre, andra har det gått bra för efter många års mer eller mindre helvete.

Vilken av dina böcker har störst betydelse för dig?

Den jag håller på med, förstås! Hösten 2011 bodde jag tre månader i Aten och följde flyktmigranter från framför allt Afghanistan. Då hade jag några år tidigare kommit ut med en bok om asylsökande i Sverige och svensk asylpolitik. Situationen i Grekland för flyktingar är förskräcklig. Det är den för närvarande för grekerna också, men flyktingarna finns längst ner i samhällshierarkin och är ofta rättslösa. Många är papperslösa och lever i husruiner eller parker. Polisen är brutal och skyddar inte offren för de nynazistiska huliganernas omfattande misshandel. De flesta flyktingar vill inte vara i Grekland men kommer inte ut om de inte har mycket pengar att betala smugglare. Situationen i Grekland är ett mått på EUs asylpolitik, och detta skriver jag om, men framför allt låter jag läsaren möta ett stort antal flyktingar. Efter hösten 2011 i Aten har jag varit tillbaka flera gånger, och jag har mycket telefonkontakt med flera av dem, som i sin tur informerar mig om andra. Jag har precis lämnat in manus och om allt går väl kommer boken på Carlssons förlag hösten 2013.

Men en bok som jag gärna går tillbaka till är den om människor i en härjedalsk skidort, en by som för sextio år sedan levde på boskapsskötsel (1995). Den är ganska enkel, har uppskattats mycket av byborna, och är snyggt gjord med en ren formgivning. Ibland är det bara den jag är nöjd med.

Varför skriver du sakprosa?

För att jag inte kan något annat, svarar jag spontant. Och även för att människors verkligheter är så starka i sig. Men sakprosan innebär samtidigt en begränsning: jag skriver det jag ser, får berättat för mig och läser mig till, men en skönlitterär författare kan lägga till mycket mer om en människas inre liv än jag kommer åt.

Vad skriver du på just nu?

Nu sedan jag lämnat in manuset om Aten skriver jag på ett bidrag om hem och hemlöshet till en antologi. Efter det ska jag översätta några utdrag ur mitt Atenmanus till engelska för att på så vis försöka hitta ett grekiskt förlag till boken. Det blir svårt med tanke på den grekiska ekonomin, men boken behövs där eftersom grekerna har en massa oriktiga föreställningar om flyktingar.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

Jag har ingen bra struktur. Arbetar piggast på förmiddagar. Sedan fortsätter jag på eftermiddagar och kvällar. Har svårt att släppa det jag håller på med. Sitter för mycket vid datorn, äter middag vid datorn, och avskyr att öppna mejlboxen för då finns det för mycket som ska läsas. När jag är i fält arbetar jag ständigt, antingen träffar jag folk eller skriver.

Vilka författare inspirerar dig och varför?

Jag vill snarare nämna några författare som är och har varit föredömen för mig. En är mest känd som fotograf, den numera avlidne Sune Jonsson i Umeå. Han är en av Sveriges främsta dokumentärfotografer och var också etnolog. Det var han som satte ord på behovet av tid, kunskap och socialt engagemang för att ett dokumentärt arbete ska bli fullödigt. Den dokumentära fotografen och vissa fotografers arbetserfarenheter har varit enormt inspirerande och lärorikt för mig - trots omfattande och nyttig kritik under senare år.

En annan författare, som jag mötte litterärt för nästan trettio år sedan, är den amerikanska etnologen Barbara Myerhoff och hennes bok *Number Our Days* (1979). Boken bygger på ett långt fältarbete bland gamla människor på ett seniorboende i USA. För att Myerhoff skulle känna hur det kan vara att bli gammal, hasade hon omkring i alldeles för stora skor och satte på sig glasögon med linser som hon knappt kunde se genom. Det där gjorde ett bestående intryck på mig eftersom det är svårt att sätta sig in i andra människors vardag när man själv lever bra. Hennes nära beskrivningar av möten och samtal med gamla minns jag också fortfarande. Myerhoff dog sedan alldeles för tidigt i cancer.

(Här kommer jag att tänka på Günter Wallraff. Men jag har aldrig wallraffat och skulle ha svårt för att inte vara ärlig.)

Just nu har jag läst Svetlana Aleksijevitj bok om de många kvinnliga ryska soldaterna under andra världskriget. Det är en mycket stark läsning om det ryska folkets lidande under kriget, inte minst för kvinnorna vid fronten, och bygger på ett enormt insamlingsarbete. Aleksijevitj är så oerhört skicklig i att redigera sitt material.

Vad tycker du om sakprosans ställning i Sverige idag?

Det skrivs och ges ut mycket facklitteratur, eller sakprosa om man nu vill kalla det så. Men tråkigt är att så oerhört lite recenseras.

Ändå verkar den nå sin publik.

Händelserna och debatten kring Per Anderssons bok om Jan Stenberg har varit beklämmande. Uttalanden som att verkligheten ungefär skulle skriva sig själv, eller kopiera sig in i litterär text, är djupt okunnigt. Bakom varje verklighetsbeskrivning finns en person, en författare, fotograf, filmare, genom vars huvud verkligheten filteras, avgränsas, väljs osv, hur autentiskt det än verkar. Författarförbundet var långsamt med att reagera. Möjligen är det exempel på att sakprosan har en ganska svag ställning när det gäller. Jag vet inte.

Finns det någon bok (skriven av någon annan) som du gärna hade varit författare till?

Svetlana Aleksijevitj böcker.

Sidan senast uppdaterad: 2013-09-02